

Po ugledu na boljševike

Naredba ili odluka vlasti o nekom pitanju koja može imati i zakonsku snagu naziva se dekret. Pojam dolazi od latinske reči decretum, što bi u slobodnom prevodu značilo – dosuđeno!

Vladanje donošenjem dekreta bilo je jako popularno u apsolutističkim monarhijama, tako da je u Francuskoj u 18. i 19. veku dekret imao čak i snagu zakona. Svoj istorijski procvat ova forma je doživela posle Oktobarske revolucije u Sovjetskom Savezu, a boljševici su ga masovno koristili sve do 1936. godine. U političkoj teoriji to doba se nazivalo: vladavina dekretiranjem.

Dekreti se koriste i danas (naročito u predsedničkim sistemima u SAD, Francuskoj, Rusiji...), ali najčešće nemaju trajni zakonodavni karakter, s obzirom na to da nisu izglasani u parlamentu, već predstavljaju samo privremenu meru vlasti.

Malo blaža forma tog načina na koji nam vlast nešto naređuje, propisuje i dosuđuje, bile bi kod nas uredbe što ih donosi vlada. Pošto je to primer nedemokratskog načina vladanja i dobra municija za opozicione napade, donošenje uredbi se ipak izbegava. Zato je aktuelna vlada Srbije pribegla drugoj metodi: donela je dva dekreta, ali ih je, s obzirom na apsolutnu većinu koju ima u našem parlamentu, progurala i proglasila za zakone!

Naime, svako ko pročita Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija (koji ima ukupno šest članova!) i Zakon o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu plata, odnosno zarada i drugih stalnih primanja kod korisnika javnih sredstava (sa ukupno 14 paragrafa), videće da oni i po formi i po suštini predstavljaju prave-pravcate dekrete.

Oba su kratka poput dekreta, oba u naslovu imaju određenje „privremeni” (a nigde ne piše dokle važe) i, konačno, oba su zbog svoje sadržine sporna, jer ili su u koliziji s drugim zakonima, ili građanima oduzimaju neka već zakonom stečena prava. Zbog ovog će, naravno, posla imati Ustavni sud, a dok do nekakve presude uopšte dođe, biće po onoj narodnoj: „Pojeo vuk magarca”.

Dakle, u skladu s dobrom starom boljševičkom metodom, Vlada nam je po kratkom postupku dosudila i presudila.

Z. Spremo